

PPSHP:n ohje hengityshalvauspotilaan omaan tahtoon perustuvasta hengityslaittehoidon lopettamisesta

1. Perusteet

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785) 6 § määrittelee potilaan itsemääräämisoikeutta. Potilasta on hoidettava yhteisymmärryksessä hänen kanssaan ja hänellä on oikeus kieltäytyä hoidosta ja tutkimuksista. Itsemääräämisoikeuttaan toteuttaen potilas voi tehdä hoitotahdon, jossa määrittelee oman tahtonsa hoitoon liittyen. Hoitotahtoa tulee noudattaa.

Hengityshalvauspotilas voi tehdä oman harkintansa perusteella hoitotahdon hengityslaittehoidon lopettamisesta. Potilaalla tulee hoitotahtoa tehdessään olla hengityslaittehoidosta kieltäytymiseen tai sen lopettamiseen liittyen riittävä ymmärrys seuraamuksista ja seuraamusten peruuttamattomuudesta. Potilaalle pitää antaa päätöksen perusteeksi riittävästi informaatiota niin suullisesti kuin kirjallisestikin. Hoitotahdosta informoidaan lähiomaisia tai vastaavia potilaan luvalla.

2. Toteutus

Potilasta informoidaan seikkaperäisesti hengityslaittehoidon lopettamisen merkityksestä, käyttäen selkokielistä sanallista, kirjallista ja/tai muuta informaatiota. Potilaan luvalla informaation antamisen aikana saa olla läsnä omaisia. Informaatiota annetaan riittävän monta kertaa. On varmistuttava siitä, että potilas ymmärtää annetun informaation. Tarvittaessa konsultoidaan psykiatria ja/tai neuropsykologia asian varmistamiseksi. Informaation pohjalta mahdollisesti nouseviin kysymyksiin on vastattava. Annetun informaation jälkeen potilaalle varataan riittävä harkinta-aika päätöksen tekoon.

Potilasasiakirjoihin kirjataan yksityiskohtaisesti, millaista suullista, kirjallista tai muuta informaatiota on annettu. Potilasasiakirjamerkinnoista annetaan potilaalle kopiot. Potilas kirjoittaa ja allekirjoittaa itse hoitotahtolomakkeen, mikäli hän siihen kykenee. Jos potilas ei itse kykene kirjoittamaan, niin potilaan toivoma henkilö kirjoittaa hoitotahdon sisällön potilaan sanelun mukaan. Kaksi yhtä aikaa paikalla olevaa, perheeseen tai lähisukuun kuulumatonta, todistajaa todistaa potilaan allekirjoituksen tai

tahdon ilmaisuun. Potilaan hoitotahto liitetään päivämäärineen potilasasiakirjoihin ja kirjataan riskitietoihin.

Potilaan hoito toteutetaan hyvän perus- ja oireenmukaisen hoidon mukaisesti. Hengityslaitteesta irrottamisen ajankohta ja paikka sovitaan, ottaen ensisijaisesti huomioon potilaan toive ajankohdasta ja paikasta. Kotihoidossa olevan potilaan hengityslaitteehoidon lopettamiseksi potilaan kotona ei ole periaatteellista estettä.

Sovitun päivän aamuna kysytään kahden todistajan läsnä ollessa potilaan kantaa uudelleen. Omaiset voivat olla paikalla potilaan tahdon mukaisesti hengityslaittehoitoa lopetettaessa. Hengityslaitteesta irrottamisen suorittaa anestesia lääkäri, varmistaen riittävän rauhoittavan lääkityksen ja kivunhoidon. Lääkäreitä ei voida velvoittaa suorittamaan hengityslaitteehoidon lopettamista ja tarvittaessa hoidon lopetus voidaan siirtää toisen lääkärin tehtäväksi.

PPSHP:n saattohoito-ohjeita noudatetaan koko prosessin aikana. Kuolinsyyselvitykset tapahtuvat normaalin ohjeistuksen mukaisesti. Myös etiologialtaan ei-traumaattisissa hengityshalvaustapauksissa on tarvittaessa paikallaan tehdä, ammattihenkilön oikeusturvan varmistamiseksi, oikeuslääketieteellinen kuolinsyyselvitys

Kirjallisuutta

Hengityshalvauspotilaan hoito OYS:n erityisvastuualueella. Intranet, OYS.

Hengityshalvauspotilaiden hoito. valtakunnallisen asiantuntijaryhmän raportti. Sosiaali- ja terveysministeriö. Selvityksiä 2006:61.

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785. www.finlex.fi

Partanen J, Lapatto O, Lähdevirta J, ym. Nuoren naisen erilainen kuolema. Suomen Lääkärilehti 1994; 13:1389-1391.

Vuori A, Ylitalo-Liukkonen K. Elämää ylläpitävän pitkäaikaisen hengityslaitteehoidon jatkamisen lopettaminen potilaan tahdosta. Finnest 2007;40:330-332.

Työryhmä

Haapaniemi Tarja, ayl neurologia

Kahlos Katriina, el sisätaudit

Karhu Jaana, el anestesia

Koivunen Petri, ayl korva-, nenä- ja kurkkutaudit

Lahti Sirpa, sos.tt sosiaalitoiminnan vastuualue

Luukinen Heikki, el hengityshalvausyksikkö

Mäntyvaara Tommi, el kirurgia

Rautio Arja, oh hengityshalvausyksikkö

Saari Anne, ayl kuntoutusosasto

Vaaraniemi Raakel, kuntoutusohjaaja neurologia